ANY VI *Sabadell 17 Jener 1892* NÚM. 235

LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Carrer de Colomer, núm. 24.
SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Sabadell . . . . . 2 rals al mes.
Fora . . . . . 8 » trimestre
Un número sol. . . . . 1 »
Anuncis á preus convencionals.

†

Totas las missas que se celebrarán lo dimars dia 19 dels corrents en l' altar del Santíssim Sagrament de la Parroquia de Sant Feliu, serán en sufragi de l' ánima de

D. JAUME FATJÓ Y BORRELL

(E. P. D.)

La Viuda, fills, fillas, gendre, nets, netas, germans, germanas, cunyats, nebots, oncles, cosins y demés parents, al recordar á sos amichs y coneguts lo tingan present en llurs oracions se 'ls prega assisteixin á alguna de las missas, per lo que se 'ls quedará altament agrahits.

En las missas de 10 á 12 hi haurá ofertori.

Lo dol se dona per despedit.

Sabadell 16 *Jener de* 1892.

LO QUE FEM Y LO QU' HEM DE FER

Varis periódichs y revistas catalanistas s' han ocupat, quins incidentalment, quins directa y obertament en l' actual y verdader estat del moviment regionalista de Catalunya, ja sia en lo pertocant al renaixement literari de la llengua, ja sia en lo que respecta á la part política de las manifestacions de la nostra aspiració autonómica, y no 'm refereixo á lo que fan ordinariament al propagar los ideals que considerém salvadors de la pátria, sino al pas de independencia y despreocupació molt lloable, que han donat, parlant clar y catalá als de la familia, tant si 'ls cou com si no 'ls cou, y fent cas omís de las armas que ab aytal procediment donavan als enconats enemichs de nostra causa.

Y han fet bé, los que tot aymant com los primers tot lo nostre, han mostrat als ulls dels que tant nos interessem per lo de casa, las flaquesas que 'ns migran. los defectes que 'ns desllustran, las passions que ofegan sentiments nobles, y las ineptituts que 'ns enervan, que prou han durat aquells beatífichs temps *de l' arpa*, com gráficament ha dit un distingit crítich, prou 'ns hem atipat de donarnos gust 'ls uns als altres, massa que ha durat l' época de las alabansas, de las gracias y de la satisfacció propia.

Ha arribat lo dia de posar en planta lo práctich, deixantnos de vetlladas literarias y musicals, de techs parlamentaris, y de la poesia en versos y sense versos. Tot passant lo temps d' aquesta manera, s' apagan los ardors del entussiasme, 's malmet la joventut de las ideas com se pert la joventut y la constancia, deixant passar las ocasions oportunas de donar algún pas avant de importancia pera la causa, y 's desprestigían l' amor pátri, lo desinterés, 'l sacrifici y 'l trevall que involucra la persecució dels nostres ideals.

Aném entretenintnos y confiant en que avansem, mentres s' esquinsa are per un costat are per un altre, lo penó, sots lo qual combatim; un dia la desunió 'ns corca, oferint l' espectacle de la discordia en mitx de un relativament reduit nombre de partidaris de aspiracions que comensan á esclatar; y aquesta disparitat de pensament que axís que 's manifesta, trenca llassos de companyerisme, de comunitat de ideas y fins de amistat, continua sa obra de destrucció, dividintnos y subdividintnos en lo terreno social y polítich y després en lo literari. Aixís com surgiren moltas associacions, totas catalanistas, pro quiscuna d' ellas campant pel seu compte, aixís també tinguerem dos Jochs Florals y dos teatres catalans. Lo criteri polítich del moviment regionalista, han sigut diferent en uns y altres, puig

mentres los uns han volgut esser íntegros mantenintse sens mácula de pecat de barreija polítich-madrilenya, altres trovaren sols en son modo de viurer, la consecució de nostras aspiracions ó siga per medi del partit polítich més dintre de sa especial idiosincracia. Hem vist després espurnar la literatura catalana, per escriptors catalanistas y per altres que sens serho, son també aymadors d' ella, hem vist desmenussarla pera probar sa decadencia, principalment en nostres lloats Jochs Florals, y cap dels catalanistas *enragé* s' ha defensat: tothom ha baixat 'l cap, convensut desgraciadament de la decadencia del esplet literari catalá del més de Maig. Y per fi, y pera colmo de desditxas, ha aparegut també la dissidencia en lo cultiu del llenguatje, naixent nova grámatica y nous sistemas d' escriurer en la nostra parla.

Totas aquestas miserias, las veyem los amichs y los enemichs de nostras ideas. Sería ridícul, donchs, que pretenguessim amagarlas quant sobrehixen per tot arreu. Lo que convé es senyalarlas, descarnarlas, á fi de que 's veijen ab tota sa nuesa, mostrar los perills que amanassan al malalt, mentres la tranquilitat é indeferencia 'ns tenen inactius, y cridar l' *alerta* als companys de causa, á tots indistintament, sian de la fracció que sian, pera que aquesta beatitut en que 'ns trovém, y fineixi comensi l' era de las obras, acabada ja la de las paraulas.

Pera lograr algun profit, convé avans que tot, contarnos, sumar nostras forsas, y per lo resultat que dongui aquesta suma, estudiar lo que pugam fer, mes unimnos, abrassemnos tots en lo mateix penó que á tots nos abriga. que sols aixís es com podém esperansar l' avens palpable de las aspiracions que 'ns animan, en lo terreno polítich. ¡Ah! los hi sembla als partidaris dels *ilustres gefes* de Madrid, que som pochs pera intentar res en aquest sentit: Y si 'ns veyan units y compactes, quan no trovarían á faltar en sas *disciplinadas* forsas, la unitat de pensament del gran nombre; la comparació ab sas regions..... de *comités* ó siga de gefes sense soldats, que moltas vegadas volen establir ab nosaltres pera empetitirnos, quant mes nos afavoriría als nombrosos afiliats al regionalisme.

Tots cridem contra 'l madrilenyisme polítich, y en vetlladas, meetings y techs, practiquem lo parlamentarisme tan aborrit; 'ns enorgullim del esperit práctich que distingeix als catalans, y en los procediments de que fem ús, 'ns mostrém tan idealistas com los homes de Castella; critiquem la falta de cohessió dels divisibles partits polítichs militants, que dona las escassas conviccions que imperan en la gent de partit y lo sobrer personalisme que 'ls corca y nosaltres permaneixem dividits per miserias y punts de vista que no valen la pena y

que son susceptibles, si 's volgués, de arreglo. Es precís, donchs, que aquest estat de cosas acabi de una vegada, y á tots los catalanistas de cor y de bona voluntat ens dirigim á fi y efecte de que, posantse al devant d' aquesta creuhada, los prohoms del catalanisme, pugan alcansarse profitosos fruyts pera 'l mateix.

Menos literatura y més política, hem de dir nosaltres, com altres avans exclamaren *menos advocats y més industrials y agrícols*, que ja estem cansats de veurer naixer literats més ó menos bons, prosistas y poetas, en lo camp del catalanisme; puig hi ha que observar que á la curta ó á la llarga, tots los catalanistas que 'ns allistarem al moviment pera trevallar en lo millorament polítich y social de la terra, y no pera fer versos, 'ns hem anat tornant escriptors uns, periodistas ó poetas y oradors altres; y de aquellas aspiracions per quina realisació sospiravam, ¿que se 'n ha fet? ¿hem lograt gayres cosas? ben pocas per cert. Y heus aqui perque casi sols 'ls que havém anat seguint pas á pas y ab constancia que dona l' estudi, lo moviment regionalista en general y que no havém deixat de má la propaganda y 'l cultiu del llenguatge, del periodisme, y del amor á totas las cosas de la terra, 'ns hém trovat sempre al peu del canó y alguns que no volgueren ó no tingueren ocasió de tractar aixís aquestas cosas, anaren desprenentse de mica en mica dels llassos que 'ls unían á nosaltres, convensuts de que si molt poch práctich veyan realisar en lo catalanisme, ben poca cosa de profit podía esperarse'n de son moviment.

Convé fer algo en aquest sentit, y sobretot, no endormiscarse; vetllar á tot arreu, quantas ocasions se presentin pera poguer donar un pas mes endevant en benefici y prosperitat de nostras ideas: l' activitat es la vida y la vida per esser real ha de ser práctica; un idealisme massa continuat, porta á la utopia, y cal fugir pera honra nostra de aytal perill.

Per aixó es que 'ns felicitém de que hi haigi algú que traballi entre nosaltres pera conseguir la unió dels regionalistas catalans, que la inmensa majoría dels catalanistas ferventment desitjan; per aixó es que aplaudim als que senyalaren los nostres defectes á fi de que s' hi posés esmena, ja qu' es manifestació del nostre carácter lo *parlar clá y catalá* encar que *dient las vritats 's perdin las amistats*, puig es preferible 'l procedir del pare al del amich cómplice per egoisme; per aixó es que aprobém manifestacions verament reals del valer nostre, com la campanya contra 'l códich civil, avans, y com l' assamblea de Manresa, ara; l' esperit de associacions tant prácticas com las del «Foment Catalanista» y de la «Associació de Propaganda Catalanista», si fan tot lo que abduas podrian fer, y prin-

cipalment aplaudim als qui lluytan pera obrir pas en lo Municipi, en la Diputació y en las Corts, en las Associacions y Corporacions totas, á la implantació de nostras salvadoras doctrinas.

Cal apoyar tot lo que 's fassi en ordre á la conquista de la autonomía catalana, com á la de las demés regions espanyolas, vingui de allá 'hont vingui, aislada ó colectivament. Lligar sempre, que no hi ha res despreciable en lo mon, y aixo será lo práctich y lo profitós.

Tot lo que hem exposat, com esclat qu' es de las ideas que respecte als punts tocats, omplenavan 'l cap y bullían en lo cor, es un esbós, dolent sens dupte en la forma, mes veijis lo fondo, y tal volta fet son exámen, no faltará una veu autorisada que vullga posar en práctica lo remogut per nosaltres ¡Deu ho vullga!

J. Soler y Palet.

DEL NOSTRE CARTULARI INTIM

Sr. D. Antoni de P. Capmany.

Amich Capmany. Cregas que lamento ab lo dolor mes greu la trista mort de nostre benvolgut amich Lino Vila, á qui tant y tan justament estimavam tots los que 'l coneixíam á fons.

Condeixeple meu de col-legi, era un d' aquells amichs en Lino, ab lo qual m' havía relligat sempre una forta simpatia, ab tot y 'l poch freqüent tracte que mantiguerem de molts anys á aquesta part pels inapelables manaments del destí de cada hú que 'ns feren empendre vía ben distinta.

Poch nos véyam darrerament, pero tantas vegadas com pugui estrényerli la má, vaig ferho ab vera efusió, ab sincer carinyo. Son ayre bondadós, son afable sonrís, sa extremada senzillés y sa independencia de criteri, may petulant pero sempre ferma, lo feyan als meus ulls un home superior; no superior pera imposarse als altres, ni pera obtenir d' ells vassallatje d' admiració, més superior, ben cert, en lo sentit de la honradés, de la rectitut y del patriotisme, qualitats gayre bé tant raras y falsificadas avuy en dia com lo mateix talent.

Diguiho sino lo constant y funestíssim carnestoltas, á que sembla s' hagin llensat los homes de més aparatós prestigi, sempre disposats á sacrificar sas conviccions, son cintadanisme y sa dignitat mateixa per la més mínima cosa, fins per obtenir una traidora rialleta d' hipócrita cortesia d' algun dels més provats enemichs de nostra terra.

Devant d' aquestas ridículas figuras de cromo, devant d' aquestos antipátichs galls de pansas, ¿quí pot duptarho?, la modesta silueta del nostre amich, ressurt grandiosa y atractiva, com la de la magnanimitat de-

vant de la miseria, com la de la vritat devant de la mentida.

Per altre part, perfecta conformitat entre sas aspiracions y sa conducta, entre sas paraulas y sas obras, resulta d' una manera lluminosa en mitj d' una época en que l' indiferentisme; y la informalitat ho dominan tot fins á tal punt, que 'ls homes de conviccions y expressas de sentiments nobles y desinteressats semblan il-luminats ó monomaniachs.

En una paraula: En Lino era dels que pensant en catalá, aixís escrivía y obrava, en oposició á tants altres que pensant igual, ho demostran al revés. Y estém segurs de que á haver pogut complir l' ideal de tota sa vida, que era fundar y reunir una familia que fos carn de sa carn y ánima de sa ánima, la tal familia hauría sigut verament catalana.

¡Llástima que s' hagi perdut tan eloqüent exemple!

A homes de tals preciosas condicions be cal anyorarlos, que passan alts.

Pero ja he vist que vosaltres son del meu propi parer. Ha d' haver sigut molt consolador pera la familia del malaguanyat Lino, l' espectacle que li ha proporcionat á Sabadell lo vostre *Centre Catalá*, honrant la memoria del difunt ab tota la pompa que permeten sas senzillas costums. De segur que en lo sagrat reliquiari de cada cor dels que estimavan al ausent, s' hi ha bastit un altar de gratitut á la vostra benemérita associació que, génuhinament catalana, sab practicar la tan justa máxima de pagar amor ab amor, y seguir la divina ensenyansa de exalsar als humils.

Al menys jo per la meva part, aixís ho sento y aixís ho experimento. Y no d' altra manera ho degué entendrer lo Rvnt. P. Llaurador, quan com á President del dol, y en nom de la familia, dirigí al *Centre Catalá* de Sabadell, aquellas tan galanas frasses de agrahiment que estich segur tindréu presents tota la vida, aixís per son afalagador esperit com per estar pronunciadas en bell catalá per un sacerdot no massa entussiasta, fins ara, de la predicació catalana.

Pera acabar sobre aquest punt, resumiré mas impresions, dihente que vosaltres li heu demostrat una vegada més al poble sabadellench que la agrupació catalanista, no es, no, un miserable partit polítich núcleo de gent afanyosa de despreciables beneficis personals y bordas aspiracions, sino una gran familia, una hermosissima y ben avinguda familia, unida pel fraternal parentiu del amor á la mare Patria Catalunya. Y aqui poso punt pera fer vots pel etern repós del nostre may prou plorat germá de de causa, En Lino Vila y Renom (Q. E. P. D.)

Mentrestant, perdona que allargui fins á un altre día tota mena d' impresions íntimas ton affm. company

JAUME D' URGELL

SECCIÓ POLÍTICA

Ja tenim obertas las Corts.

Per últim los pares de la pátria poden desahogarse, dirigintse mútuament sas mes *delicadas frasses*, demostrant als ulls del pays, la ventatja inmensa del parlamentarisme que permet tantas disbauxas, mentres los contribuyents no saben per quin cantó girarse.

Com ja pronosticavam en nostre anterior número y sense necessitat de esser profetas, obrirse 'l Parlament y comensar lo debat polítich ab lo seu acompanyament de cops de campana, crits al ordre y saragatas *por todo lo alto* com diuhen á Madrit, ha sigut una mateixa cosa.

Son los *representants del pays* que 's barallan pera la felicicitat nostra.

Que Deu 'ns ampari, y 'ns guardi de sas caricias.

***

Aquesta vegada al inaugurarse las novas tascas de las Corts espanyolas, hi ha hagut una petita diferencia.

Generalment lo president del Consell de Ministres 's presenta al Parlament ab veu arrogant, confiada, segur de sí mateix, per la inmensa colla que s' ajup á sas ordres.

Are 'n Cánovas s' hi ha presentat humil, sens esperansa casi de salvació pera 'ls interessos del pays, confessant que desde 14 anys los pressupostos s' han saldat anyalment ab 64 milions de pessetas de déficit y no amagant que tant los conservadors, com 'ls lliberals tenen la culpa de la catástrofe.

A confessió de part, revelació de proba.

Consti donchs, que lo representant mes autorisat del Gobern d' Espanya confessa humilment, si be sens remordiment de conciencia, que uns y altres nos han portat á la ruina, ab sas contínuas disbauxas y ab sos gastos extraordinaris.

Y ho confessa sense poguer presentar un programa salvador, veyent difícil l' arreglo del pays, que ells han llensat á perdre.

Anéu seguint donchs politiqueros de provincias, en vostra desatentada conducta, apoyant á un y altre dels causants de nostra ruina.

Anéu seguint, cegos, ajupint l' esquena pera ajurdarlos en sa pujada, que mentrestant s' acosta l' hora de demanar las responsabilitats que pertoquin pera repartir per un igual lo merescut cástich.

Pochs moments avans d' obrirse las Corts, tingué lloch á Jerez una especie de motí anarquista que haurá vingut d' alló mes bé á las oposicions parlamentarias pera entretenir mes que de costum las tascas llegislativas.

Uns trescents homes, armats de totas armas, y ab la desesperació de la miseria, entraren á Jerez á las once de la nit fentse duenyos de la població durant tres horas llargas, causant algunas desgracias, menos encar gracias á Deu, de las que podrían causar y tornantsen á fora quant los hi sembla oportú y convenient.

Las autoritats ab tot y ser en temps dels conservadors, únichs segons ells pera mantenir l' ordre, se portaren com un home... pero com un home que no 's mou de casa.

Y aixó que pera fer 'l maco, s' ha dit en tots los tons per los diaris ministerials, que las autoritats de Jerez estavan al tanto de la cosa, y no 'ls ha agafat de sorpresa.

¡Deu de Deu! si no arriba á ser d' aquesta manera.

No quedava ni un fill de Jerez pera contarho.

No obstant y aixó, lo ministre de la Guerra, enviá tot seguit un telégrama de felicitació á las autoritats militars del districte.

Sería segurament per no haver prés mal cap individuo dels de tropa.

Y heus aqui, donchs, com l' únich mérit que algú reconeixía als conservadors, lo de tenir assegurat l' órdre públich, entre lo de Jerez, lo quartel del Bon Succés de Barcelona y altres se n' ha anat á rodar de una vegada.

Quedant com era de justicia, á l' altura dels demés *regeneradors d' Espanya. Los mismos perros con diferentes collares.*

Lo seuyor Vallés y Ribot prenent peu en lo Congrés de la confessió del senyor Cánovas de que entre uns y altres han espatllat la Hisenda y no presentan remey pera arreglarla, va deduhir que los partits monárquichs no poden posar en ordre las cosas d' Espanya.

Ergo, va dir ell, han de arreglarho los republicans

Sobre tot podría afegir, si ho fem tan bé com l' altra vegada.

¡Que Deu nos enguardi!

Lo remey, ó 'l mal de l' Estat Espanyol, no está á las mans de la monarquía ni de la República, perque abduas formas de gobern son bonas quant homes íntegros y patriótas están al frente del gobern dels pobles,

La questió es que surtin aquestos homes, sigan dintre de la forma de gobern que 's vullga.

Pero per Deu, no 'ns parli ab tantas bocadas de la República d' allavoras.

¿No veu senyor Vallés y Ribot que encare n' hi ha alguns que 'n gemegan?

DE CEL A INFERN

Vos caséu:... lluna de mel,
il-lusions, goig, alegría...
¡Que rich de joya aquell día!...
Vos ha dut l' amor al *cel!*

Més prompte la ditxa 's fon,
y essent la il-lusió passada,
vos troveu altra vegada
lluny del cel, en lo trist *mon.*

Ve, mes tart, lo gran desori,
y comenseu la batalla
ab la dona y la quitxalla,
que us fan passá 'l *purgatori.*

Y si li plau al Etern
castigarvos mes, ho logra
dantvos un diable per sogra,
que us fá conéixer l' *infern!*

PERE MUNTAÑOLA.

Barcelona, Novembre de 1891.

RESPOSTA

DE LA CAMBRA DE COMERS DE SABADELL Á LA CONSULTA DEL MINISTRE D' ESTAT RESPECTE DELS PROJECTES DE TRACTATS DE COMERS.

Las opinions d' aquesta Cambra y Gremi de Fabricants se resumeixen en los següents acorts:

Primer. Que lo millor régimen per fer gran nostre nostre comers ab los demés país-sos, sense la perdua del desenrotllo dels rams de la producció nacional, y l' únich capás d' evitar las aspresas que poden produhirse en la lluyta económica empényа da entre las grans nacions industrials, seria aquell que 's fundés en un Aranzel ab doble columna de drets, aplicable la més alta á las nacions que no volguessin darnos sa tarifa mínima.

Segon. Que en lo cas de celebrarse tractats de comers quedi excluída d' ells la cláusula de nació més afavorida, adoptantse 'l sistema de reciprocitat, que deurá basarse en la estipu'ació de drets d' equivalencia pera productes iguals, á tenor del estat de las industrias en los paíssos respectius.

Tercer. Que la duració dels Tractats no passi de 5 anys.

Quart. Que en los nous Aranzels no 's fassin reduccions de cap mena en las partidas de nova creació, conservantse pera ellas los drets que se 'ls senyalan en la segona columna. De la mateixa manera deurán respectarse los de las partidas compresas en lo primer Grupo de las Classes deu y dotze, á excepció del bacallá quals drets podrán baixarse de 30 per 100.

Quint. Que en cap cas deurá aplicarse la primera columna del nou Aranzel á las primeras materias industrials, com llanas, yute, abacá, rama, cánem, llí, drogas senzillas, ceras, etc., si produeixen directament dels paíssos de producció, no europeus, encara que deixessin aqueixos paíssos de celebrar tractats de comers, sempre que 'ns donguin sa tarifa mínima.

Sext. Que en las partidas del nou Aranzel quals drets s' han fixat un 25 per 100 més alts que en lo de 1877, lo límit de las concessions sia aquest 25 per 100.

Seté. Que en los futurs tractats lo gobern de S. M. se reservi 'l dret d' imposar nous recárrechs als articles de la tarifa especial número 4, aixis com lo de poder millorar las d' alguns altres de procedencia ultramarina, quan sian conduhits en bandera nacional. També reservará á favor d' aquesta 'l tráfich per cabotatje ab nostras colonias á quin fí podrá en tot temps imposar los recárrechs que cregui convenients á las mercaderías que d' aquellas vingan á la península en bandera extrangera ó á las nacionals que ab la mateixa bandera y ab destí á las Colonias surtin de nostres ports.

Octau. Que en cap cas se farán extensivas á las Colonias las concessions que s' estipulin á favor de las mercaderías ab destí á la Península.

Nové. Que deurá ferse constar en los tractats la condició precisa de que cap de las mercaderias convingudas sufrirá recárrechs ó gravámens interiors de cap classe superiors als que s' imposin als productes del mateix pais; ni s' exigirán á las mateixas determinadas cualitats naturals, per reglaments posteriors á la fetxa del conveni.

Desé. Lo gobern de S. M. se reservará la facultat d' exigir quan ho cregui oportú, que las mercaderías dels paissos convinguts no pugan venir á nostras fronteras de tránzit, per territori dels que no 'ns otorgin sa tarifa mínima, en qual cas devengarán iguals drets

als que paguin los procedents d' aquets últims.

Onzé. Los articles d' aquesta regió que s' exportan actualment á Portugal son: las borras de llana procedents del desdrap, las cintas pera cardas y 'ls cardons. Si en lo projectat tractat da comers poguessin obtenirse rebaixas en los drets que actualment devengan, quedarían beneficiadas aquestas produccions.

Firman á Sabadell á 12 de Janer de 1892.—Excm. Sr.—Lo president, Esteve Serra y Verdaguer.—Lo secretari, Ricart Molins.

NOVAS

Las poblacions pólacas de la Rusia occidental están orgonisant una serie de *meetings* pera demanar que s' ensenyi la llengua pólaca en las escolas d' aquella provincia.

Lo dia 6 del corrent tingué lloch lo primer, á Lessan, districte de Gandeny.

També mereix aprobació general en Palonia la idea de considerar l' any 1892 com funest centenari de la fecha del desmembrament y distribució del que fou un dia gloriós regne de Palonia, y durant aquest any vestirán de negre totas las classes de la societat en la Palonia rusa, prusiana y austriaca, ab senyal de protesta de la usurpació de que fou víctima aquell gran poble.

Que prengui exemple Catalunya.

Per 1 anunci que publiquém en lloch corresponent podran enterarse nostres abonats dels requisits necessaris pera concorrer á la Junta general que lo Banch de Sabadell celebrará lo dia 14 del prop-vinent Febrer.

Se trova al llit víctima d' una penosa malaltía la virtuosa senyora donya Neus Sarret, esposa de nostre particular amich don Manel Carulla.

Desitjém de totas veras un prompte y cumplert restabliment á la decantada salut de la malalta.

En altre lloch d' aquest número publiquém la resposta que la Cambra de Comers d' aquesta ciutat doná á la consulta del ministre d' Estat sobre los tractats de comers,

Aquest com tots los documents que surten de l' esmentada associació se recomana per son bon sentit proteccianista y altament práctich.

Nos complavém en repetir avuy lo nostre entussiasta aplauso á la patriótica "Cambra de Comers" de Sabadell.

Alegant motius de salut, ha presentat la dimissió de primer tinent d' Alcalde y Regidor d' aquest Municipi lo Sr. D. Tomás Viladot y Rovira.

L' ilustrissim Doctor Morgades qu' ha recopilat una serie de documents históricbs qu' existeixen en los arxius eclesiastichs de Vich, ha comensat ja á donarlos al públich.

En magnifich paper, esmeradament impresa, ha sortit á llum la primera obra ab un

prólech de Mossen Jaume Collell.

Aquesta obra sera la primera de la *Biblioteca Histórica de la Diócesis de Vich* que 's publicará baix la iniciativa de dit prelat. Se titula *Episcopologio de Vich* y es una verdadera historia de tal diócessis, escrita en lo sigle XVII per lo Canonge D. Joan Lluis de Moncada, y qual copia existeix en l' arxiu del Iltm. Capítol de Vich, haventse, segurament, perdut l' original en l' incendi y devastació del famós monastir de Poblet, ahont era quan en 1772 dit capítol hi enviá un Canonge y un amanuense pera copiar los preciosos manuscrits.

A Manila (Filipinas) se erigirá un monument al catalá ilustre D. Sebastiá Vidal y Soler, enginyer y botánich de gran renom y autor de varias obras literarias de regonegut mérit.

Ho celebrém.

En los baixos de la Casa de la Ciutat se troba exposada al públich copia autorisada del allistament general dels minyons concurrents en aquesta ciutat al reemplás de 1892.

En lo "Teatro Romea" de Barcelona s' estrenará lo vinent dimars lo drama catalá degut á la ploma de D. Ramón Bordas titulat *Ateos y Creyents*.

Lo "Gremi de Fabricants" ha acordat celebrar ab gran solemnitat la festa de son patró Sant Sebastiá, que s' escau lo dia 20 dels corrents.

En lo banquet que 's donará en lo local del "Gremi" hi serán convidats tots los diputats y senadors catalans en obsequi á sos travalls realisats en benefici de la producció nacional.

Esperem que la festa resultará verament catalana.

En los salons del "Centre Industrial" se celebrará avuy un extraordinari ball de vetlla, corrent la part instrumental á cárrech de la *Banda de Cassadors* de Barcelona.

Diu un colega barceloní:

Segons sembla, se troba aquets dias molt recargat lo servey telegráfich en la estació d' aquesta capital, á consecuencia dels molts despatxos que 'ls comerciants dirigeixen als productors extrangers encarregántloshi que remetin ab urgencia las demandas que 'ls hi tenen fetas, pera que arribin á Espanya avans de que comensin á regir los nous aranzels.

Apesar d' haverse manifestat la opinió, per regla general, contraria al aument dels impostos cam á medi de nivellació dels pressupostos, s' insisteix en assegurar que 'l gobern no desisteix de tal projecte y que, quan menos, es casi segur que s' aumentará la tributació de canons per minas y que sufrirán recárrech las cédulas personals.

Lo gobernador civil ha dirigit una circular ordenant als alcaldes que prohibeixin en sas respectivas localitats la venda de certs específichs que expén un curandero inglés.

Lo Consistori dels Jochs Florals ha rebut una comunicació del M. I. Sr. Gobernador civil de Barcelona y altre del Ilm. senyor Bisbe d' aquella diócessis, oferint premis pera la festa d' enguany.

Es de notar que la comunicació del Gobernador está redactada en catalá sent aqueixa la primera vegada que la primera autoritat civil d' una provincia usa com á tal nostre idioma.

Forma un volúm d' unas 600 planas que recomaném á tots los que estimin la historia de nostra terra.

Copiem de nostre estimat company *L' Olotí.*

Diumenge passat tingué lloch en lo Centre Catalanista la primera d' unas quantas vetlladas que com esbargo dels socis, tractan de donar algúns joves d' aquesta vila.

En la mateixa hi prengué par lo Sr. D. Pere Llosas qui feu un discurs desenrotllant lo tema: Estudi de la filosofía cristiana, probantho ab molta erudició y riquesa de citas, mereixent los aplausos de la concurrencia.

Recitaren poesías los Srs. Berga (fill), Barnadas, Soler Jaume, Soler Joseph, Oró, Isamat, y per fí una bonica rondalla deguda á la ploma de D. Joseph Berga llegida per ell mateix.

L' associació filarmonica, estigué á l' altura que te acreditada.

Está próxim á publicarse una novela de costums del Urgell, original d' un notable escriptor que s' oculta baix lo pseudónim de Joseph M. del Bosch Gelabert. *Lo Segador* que aixís se titula la obra que está acabantse d' imprimir, es la tercera novela que ha publicat lo mateix autor; havent sigut molt celebradas, las que ab lo títol de *L' exemple* y *Guideta* publicá fa ja temps.

Lo Museo Arqueológich de Vich ha sigut aumentat darrerament ab setze retaules ab pinturas gótigas del setgle XV y además duas capas pluvials y una casulla ricament brodadas.

L' Ajuntament de Barcelona acordá en sessió del dia 7 del corrent, ab motiu de las festas del centenari del descubriment d' América, obrir un concurs públich á fi de premiar lo mellor himne escrit en catalá y á propósit pera esser posat en música, dedicat á commemorar l' expressat centenari, concedintse á son autor 500 pesetas y un diploma honorífich en pergamí.

S' adjudicará un accéssit y diploma honorífich á la composició que seguescá en merit á la primera. Las composicions s' admeterán fins al 15 de Febrer próxim, devent dictarse 'l fallo dintre 'ls 15 dias restants del mateix mes, per lo Jurat.

Lo número corresponent al 31 de Desembre de la important publicació *La Ilustració Catalana*, conté, entre altres, tres preciosos fotograbats tirats en roig, representant notables esculturas de Querol. Lo text es escullit y variat com acostuma aquesta important revista catalana.

Lo nou consell del Centre Catalá de Sant Sadurní de Noya lo composan los senyors següents: Rafel Mir, president; Joan Canenas, vice-president; Agustí Gramona, tresorer; Joseph Fullerachs y Joan Puig, secretaris; Joseph Font Calix y Pere Alemany, vocals.

Nostre estimat company de Vich, *La Veu del Monserrat*, ha comensat á publicar un erudit treball del abad de Magella, titulat *La Catalunya Catacumbaria.*

D. Gerbasi de Artiñano comensa á publicar en lo últim número de la *Semana Popular* de Barcelona, un article que traduheix de la revista alemanya *Stimmen aus Maria Laach* la primera de las revistas serias de l' Alemania católica. L' article es degut á la ploma del *P. Baumgartner*, de la Companyía de Jesús, un dels crítichs que fa mes rotllo en aquellas sábias terras y que ha adquirit justíssima anomenada ab la seva obra crítica, en tres tomos, sobre 'l poeta aleman Gœthe. L' article en qüestió es un estudi sobre lo famós poema de Mossen Jacinto Verdaguer, *L' Atlántida.* Cal, douchs, pendreu acta, ja per venir de tan autorisada procedencia, ja per referirse á la nostra literatura, que trova en regions com Alemanya bon aculliment, admiració y apreci.

Las notas biográficas y las breus apuntacions sobre los orígens de la renaixensa catalana, que publica lo á dalt indicat periódich, revelan en lo crítich aleman fondo coneixement de la materia.

En las planas del important diari de Barcelona *La Renaixensa* y baix l' epígrafe de *La instrucció popular y lo Gobern central*, ha publicat l' entussiasta regionalista de la regió gallega 'l sabi catedrátich de la Universitat de Santiago, D. Alfred Branyas un valent y ben escrit article posant de manifest lo perjudical qu' es pera las regions lo privarlas de gobernarse per si mateixas, y tenirlas amarradas de peus y mans ab l' odiós régimen centralista. L' exemple práctich que cita lo senyor Branyas en son treball es prou pera obrir los ulls als ilusos y convencels de la necessitat poderosa d' una amplia descentralisació.

Per falta d' espay no publiquém avuy l' article de referencia, com era 'l nostre propósit, pero en lo número próxim lo donarém á conexer als nostres llegidors. Entretant felicitém calorosament al autor del llibre *Regionalismo* y esforsat campió en la defensa dels drets y llibertats de la regió gallega.

Las societats de carreters d' aquesta ciutat celebrará avuy ab tota la solemnitat la festa de son patró Sant Antoni Abat. La benedicció se fará en las parroquias de Sant Feliu y Puríssima Concepció, repartintse entre aquestas las duas societats de carreters que hi han constituídas.

Segons llegim en alguns periódichs se tracta de constituhir á Barcelona una nova plassa de toros.

Y encare dirán que no progressem.

Mes valdría que s' hi aixequés una fábrica, museu, hospital, etc. etc.

Peró una plassa de toros, ¡quin poch sentit!

Aixó si que diu poch en favor de la culta Barcelona.

Lo Jurat calificador pera 'l Concurs d' himnes en llahor al descubriment d' América, que se celebrará á Barcelona en las festas de centenari, lo composan los Srs. Maluquer y Viladot, Roca y Roca, Schwarts, Jascinto Verdaguer y Joan Sardá y 'ls mestres composi tors Srs. Pedrell y Rodoreda.

En altre lloch d' aquest número publiquem l' article *Lo que fem y lo qu' hem de fer*, que nos ha remés nostre distingít amich D. Joseph Soler y Palet, no fentse la Redacció solidaria d' alguns dels extrems, que, sens dupte guiat de lo mes bon desitj, anota en lo mateix son autor.

Lo *Semanario de Mataró* conté un article del senyor Pellicer y pagés en lo que dit senyor fá l' exámen d' una medalla visigótica trobada en la platxa un dia de trángul. Es d' or, molt ben conservada y creu lo articulísta que pertany á la época en que Theudis, després rey, derrotá en aquesta encontrada las forsas de Gesaleich.

La comissió de Gobernació ha acordat proposar á la corporació municipal que 's soliciti del Consistori dels Jochs Florals que aplassi la tradicional festa pera 'l més de Setembre vinent á fi de que coincideixi ab la celebració del cuart centenari del descubriment d' America, y que en lo cas de s' accedeixi á dita petició se concedeixi per l' Ajuntament un premi al mellor travall en prosa escrit en catalá, en lo que 's revindiqui la participació que tingué lo Regne d' Aragó en lo descubriment del Nou Mon.

La Cambra de Comers de Barcelona ha dirigit al President del Consell de Ministres lo següent telégrama:

"Junta Directiva Cambra Comers interí estudia detingudament aranzels felicita á V. E. per esperit eminentment protector que 'ls informa, pero que en son concepte quedaría falsejat per lo que respecta marina mercant si no 's modifiqués en igual sentit protector la disposició octava, que tal com está deu contenir equivocació. perque sería sa anulació y sa ruína, permetentse cridar la superior atenció de V. E. sobre aquest particular.—President, Manuel Girona.—Secretari, Joseph Espinós.„

Lo Sindicat de pellayres de Catalunya ha dirigit al Excm. Senyor President del Consell de Ministres y al ministres d' Hisenda lo telégrama següent: "Lo Sindicat de pellayres de Catalunya acordá aixecar á V. E. rahonada exposició y significarli lo gran descoratjament que li han produhit los nous aranzels per lo que respecta á sa industria. Esperava serian atesas sas justificadas aspiracions encaminadas principalment á corretjir algunas equivocacions y deficiencias, com tambe que 'ls drets fitxats á las pells adobadas serian los ocordats per la Comissió aranzelaria. Confia, també, en la justicia y patriotisme de V. E. pera que, á no poder rebaixarse los drets de la primera materia, s' estableixi per lo ménos la deguda distinció entre 'ls cuyros en brut, sechs, y salats sechs y salats frescos y que algunas

classes de pells finas manufacturadas com cabras, cabritillas y daynas, com també 'ls cuyros repujats, no tingan de pagar los mateixos drets que la sola y pells en pasta. La mala classificació ha sigut causa perdurable de la decadencia d' aquesta industria.—Lo president, Miquel Fargas y Vilaseca.„

Lo "Circul de la Unió Mercantil„ ha dirigit al President del Consell de ministres lo següent telégrama:

"Lo "Círcul de la Unió Mercantil„ aplaudeix lo esperit proteccionista que Revelan las tarifas del nou Aranzel; pero reclama contra l' excessiu gravàment sobre alguns articles de primera necessitat, altres que no 's produeixen en lo pais y altres que, produhintse ventatjosament, es contraproduhent una exagerada protecció, tots los quals concretará si es precis, y demana ademés de la adopció de midas protectoras del esmers de bona fé, que 's calculin las consecuencias de dit Aranzel en combinació sb l' impost de consums.—Lo President, Frederich Ribas.„

ANUNCI OFICIAL

BANCH DE SABADELL

La Junta de gobern de aquesta Societat, en sessió de avuy, ha acordat senyalar lo dia 14 del próxim Febrer, hora de las deu del matí y local del Banch, pera la celebracióde la Junta general ordinaria que prevé l' art. 17 de 'ls Estatuts socials.

Los senyors accionistas que desitjin concorrer podrán efectuar 'l dipósit de 20 accions, lo menos, que s' exigeix per l' art. 16, durant los dias feyners del 1 al 9, abdós inclosos, del esmentat mes, de 4 á 5 de la tarde.

Y en cumpliment de lo establert per los articles 12 y 29 del Reglament general, s' exposá la present convocatoria pera coneixement dels interessats.

Sabadell 8 de Janer de 1892.—*Lo President*, ANTON OLIVER.—P. A. DE LA J. DE G. JOSEPH CIRERA, *Secretari*.

ANUNCIS PARTICULARS

Motor á gas en venta Forsa de dos caballs.—Sistema Otto.—Vertical y de cremallera. — Rahò en la Imprempta d' aquest periódich.

Dolor de caixals y dents per fort que sia se calma al moment aplicanti el **Odontálgico Kent.**

Pera la adquisició de tan benéfich remey dirigirse á la casa importadora, qu' es la de D. Salvador Banús, droguista, establert en Barcelona, carrer de Jaume I.—**UNA peseta 'l pot.**

ARMONIUMS

PIANOS — PIANOS — PIANOS — PIANOS

DIPÓSIT DE PIANOS

DE

JOAN COMAS FAURA

PIANOS DEL PAIS Y EXTRANGERS

Ventas al Contat y á Plassos

PIANOS VENTAS Y LLOGUERS

PIANOS pera salons de ball y concerts.

CAMBIS, REPARACIONS, AFINACIONS

Carrer de Colomer, n.º 24--Sabadell

ARMONIUMS

Imprempta y Enquadernacions de J. Comas, Carrer de Colomer, 24, teléfono n.º 46.—SABADELL